

עפ"ת 7626/07/17 - חיים ביטון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 7626-07-17

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

חיים ביטון
ע"י ב"כ עו"ד אשר אוחיון

המערער

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד
המשיבה

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופטת שרית זוכוביצקי-אורי)
מיום 21.5.17 בגמ"ר 8899-10-15.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בגרם מוות ברשלנות ובסטייה מנתיב נסיעה. המערער נדון לעונשים הבאים: מאסר בפועל למשך 14 חודשים, מאסר על תנאי, פסילה מהחזקת רישיון נהיגה לתקופה של 12 שנים, פסילה על תנאי מהחזקת רישיון נהיגה ופיצוי למשפחת המנוח בסך 20,000 ₪. הערעור מופנה כנגד חומרת עונש המאסר בפועל.

2. ואלה המעשים: ביום 10.8.15 בשעה 13:30 נהג המערער במשאית בכביש ., בשלב מסוים, סטה שמאלה מנתיב נסיעתו, חצה קו הפרדה לא רצוף, ונכנס לנתיב הנגדי, שם פגע ברכבו הפרטי של המנוח, שנפגע באופן אנוש ונפטר במקום התאונה. המשאית המשיכה ופגעה במעקה הבטיחות ונעצרה לאחר חיכוך של כ - 12 מטרים עם המעקה.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער טוען כי יש לגזור על המערער עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, כפי שהמליץ שירות המבחן, שכן למערער עלול להיגרם נזק נפשי חמור אם יכלא מאחורי סורג ובריה, מעבר לנזק הנפשי שהוא כבר סובל ממנו כתוצאה מהתאונה ומתוצאותיה הטראגיות. הסנגור טוען עוד כי בית משפט קמא החמיר עם המערער ביחס לענישה

הנוהגת, וטוען כי רשלנותו של המערער היתה במדרג הנמוך, הסתכמה בחוסר תשומת לב רגעית כתוצאה ממנה סטה רכבו סטייה קלה ופגע מיידית ברכב שבא ממולו, ולא רשלנות במדרג הבינוני, כפי שקבע בית משפט קמא. עוד נטען כי קיימות רמות רשלנות שונות ויש לקבוע רשלנות המערער על פי הנתונים שהתקיימו בפועל. מדובר בכביש בו שני נתיבים צרים כאשר אין קו הפרדה ואין מדובר בעקיפה שגרמה לתאונה. מדובר ברשלנות רגעית ובית משפט קמא התייחס לכך כאילו מדובר ברשלנות מתמשכת כאשר נסיבות חמורות מאשר נסיבות האירוע הוכרו כרשלנות רגעית והוטל עונש קל יותר. הייתה קיימת הסכמה שמדובר ברשלנות רגעית וכי התרחשו ולא בנסיבות לפיהן המערער נרדם. מדובר באדם עם נסיבות לקולה: הודאה, מצב נפשי קשה, נהג מקצועי, ואין לגזור עליו עונש מאסר בפועל, כאשר גם שירות המבחן המליץ אחרת. המערער נמצא בטיפול נפשיים ומאסר יגרום לנסיגה קשה במצבו. הסטייה הייתה קלה ביותר. כאשר מדובר בנתונים אלה ובקבלת אחריות, ניתן להימנע מעונש כה חמור. כמו כן, הפנה הסנגור לפסקי דין שנטען כי עוסקים במקרים חמורים יותר והוטלו שם עונשים קלים יותר. עוד נטען כי עברו התעבורתי של המערער אינו מכביד כלל, בהיותו נהג משאית. וכן - אין מקום לאבחנה בין סטייה לימין השוליים ולבין סטייה לנתיב הנגדי כפי שעשה בית משפט, כיוון הסטייה הנו אקראי לחלוטין ויתכנו מקרים בהם סטייה ימינה לשוליים היא אף חמורה יותר.

4. ב"כ המשיבה טענה כי גזר דינו של בית משפט קמא הנו מפורט, בית משפט קמא התייחס לפסיקה הנוהגת, שהסנגור הפנה אליה, לרבות הרמה העונשית בעבירות אלה, ובסופו של דבר הגיע פסק הדין לתוצאה אליה הגיע. ערכאת הערעור אינה גוזרת את הדין מחדש אלא בודקת סבירות גזר הדין, וההתערבות הנה אך במקרים קיצוניים בהם נפלה טעות מהותית, ואין זה המקרה הנדון. הסנגור שם יתבסס על טענת הרשלנות הרגעית ולכך בית משפט קמא התייחס ארוכות וקבע כי אף מקום שיש רשלנות רגעית הרשלנות יכולה להיות חמורה. בית משפט קמא קבע כי סטייה מנתיב נסיעה אינה רשלנות קלה, כפי שנקבע בשורה של החלטות. המערער הנו נהג מקצועי בעל הרשעות בתחום התעבורה ונדרשת ממנו רמת זהירות מוגברת. המערער עשה פעולה שגרמה לו לא לראות את הדרך. הנוסע שעל יד המערער צעק לו להיזהר. במסגרת ניתוח הרשלנות, יש לבדוק לא את מימד הזמן אלא מה שעומד מאחוריו. לגבי פסק הדין בעניין עפ"ג 26904-04-14 (בעניין זוהר) נטען כי נאמר באותו פסק דין כי בעניין גרימת מוות ברשלנות בתיקי תאונות דרכים, מדובר תמיד ברשלנות רגעית, מעשים הנעשים בתוך שניות, ומימד הזמן אינו תוחם את גבולות היקף הרשלנות ואינו מצביע על כך שהרשלנות קלה. הוסף כי הבקשה לרשות ערעור על פסק דין זה נדחתה. נטען עוד כי האבחנה בין הסיכון שבסטייה לשוליים לבין סטייה לנתיב נגדי מקורו בכך שהסטייה לנתיב הנגדי מייצרת סיכון רב יותר מאשר סטייה לשוליים שם לא צפוי להימצא, בדרך כלל, רכב או אדם. אין מדובר באיבוד שליטה מקום שהראש הורד כלפי מטה. באשר לנסיבות לקולה, באירועים כאלה יש מקרים בהם הנאשמים עצמם נפגעים או שנפגעו בני משפחה או קרובים, מדובר באנשים נורמטיביים ולכן המאפיינים "הרגילים" באשר לנאשמים וההשלכה על חייהם, הנה דומה וכן, הפסיקה אליה הפנתה המאשימה הנה מהשנים האחרונות בהן נקבע כי מתחמי הענישה מתחילים מעשרה חודשי מאסר ומעלה, זו קשת ענישה שעברה שינוי. באה הפניה לפסיקה וכן הוגש ספר שהוצא לזכר המנוח.

מכל אלה, מתבקש לדחות הערעור.

תסקיר שירות המבחן

5. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי המערער הינו כבן 30, רווק, מתגורר עם סבתו, אינו עובד בשל קשיים בתפקוד. מאז התאונה הוא סובל מפוסט טראומה, חרדות ודיכאון, מטופל תרופתית אך אינו מצליח לתפקד. המערער קיבל אחריות לביצוע המעשים והביע חרטה כנה. הוא ביטא אמפתיה וצער רב כלפי המנוח

ומשפחתו ומכיר בחומרת מעשיו ותוצאותיהם. שירות המבחן התרשם כי המערער מנהל אורח חיים נורמטיבי ושומר חוק, העריך כי שליחתו למאסר בפועל עלולה להביא לגרסיה והחמרה נוספת במצבו הנפשי והמליץ להטיל עליו עונש מאסר בעבודות שירות לתקופה שלא תעלה על 6 חודשים.

דין

6. לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, האחריות שלקח על המעשים, הבעת חרטה מצידו ותסקיר חיובי שערך שירות המבחן בעניינו. כמו כן, יש להתחשב לקולה בנסיבותיו האישיות, ובכללן, מצבו הנפשי כתוצאה מהתאונה, כמפורט בתסקיר. מאידך, לחובת המערער נזקפת חומרת העבירה שביצע. בית משפט קמא עמד בהרחבה על הערכים המוגנים שנפגעו, ובראשם ערך קדושת החיים. מעשיו של המערער הובילו למותו של אדם. המערער סטה מנתיבו בעת שהדרך הפכה מתעקלת מבלי ששם לב, כשראשו היה מורכן מטה, במצב בו הכביש היה תקין ויבש והראות טובה. אין מדובר ברשלנות במדרג הנמוך, כטענת הסנגור, ולא בכדי קבע בית משפט קמא כי מדובר ברשלנות שהיתה ברמה בינונית עד גבוהה, והדגיש כי לא דובר בגורם פתאומי ומפתיע שנהג נתקל בו לפתע בדרכו ועליו להגיב במהירות, אלא בתוואי דרך מתעקל, שהינו חלק אינהרנטי מתנאי הדרך בה נסע והיה עליו לנהוג בתשומת לב. כמו כן, למערער היתה חובת זהירות מוגברת, שכן הוא נהג ברכב כבד בכביש בין עירוני, דו נתיבי, בעל מסלול אחד לכל כיוון וללא גדר הפרדה. למכלול השיקולים לחומרה יש להוסיף את עברו התעבורתי של המערער, הכולל עבירות חמורות, ובכללן תאונת דרכים בשל אי ציות לרמזור אדום, סטייה מנתיב ואי ציות לרמזור אדום. באשר למצבו הנפשי של המערער, הנאשמים בעבירת גרם מוות ברשלנות הינם לא פעם אנשים נורמטיביים שגם עולמם חרב עליהם, אך לא ניתן במקרים אלה להסתפק בהטלת עונש מסוג של עבודות שירות, כפי שביקש הסנגור. במקרה דנן, בית משפט קמא ערך איזון בין הצורך בענישה מרתיעה והולמת לבין התחשבות בנסיבותיו האישיות של המערער ובשיקולים לקולה, שנזכרו לעיל. לא למותר להזכיר את הדברים שנאמרו בע"פ 6755/09, ובית המשפט העליון שב עליהם ברע"פ 2996/13 (דיון מאוחד עם רע"פ 4845/13 ורע"פ 6926/13): **"נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות".** יישום כללים אלה לעניינו מוליך לכך כי אכן יש מקום למאסר בפועל ממש, כאשר אין לנסיבות האישיות של המערער משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית ואמת המידה הקובעת הנה דרגת הרשלנות. השימוש במונח רשלנות "רגעית" אינו מתאים בנסיבות העוסקות בתאונות דרכים שכן בדרך כלל מדובר באירועים קצרצרים מבחינת מימד הזמן והמונח הנכון הנו רשלנות "ברף נמוך" או "רף בינוני" או "גבוה" (ראה רע"פ 329/14). כאמור, עניינו של המערער, בנסיבותיו, כמפורט לעיל, בא בגדר רשלנות ברף בינוני-גבוה.

7. יחד עם זאת, עולה השאלה לעניין תקופת המאסר. ברע"פ 1300/14, נדון עניינו של נהג אשר העונש, בין היתר, בעבירת גרם מוות ברשלנות, מקום שפגע בהולך רגל על מעבר חציה, ונדון, בין היתר, למאסר בפועל לתקופת 8 חודשים. ערעורו לבית המשפט המחוזי ובקת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחו. ברע"פ 329/14 נדון עניינו של נהג אשר פגע ברכב אחר עת הנהג הפוגע נכנס לצומת מבלי לתת זכות קדימה למרות קיומו של תמרור "האט ותן זכות קדימה" וכתוצאה מכך נהרגה חברתו לחיים ונפגעו נוספים. הנהג נדון, בין היתר, לשמונה חודשי מאסר בפועל. ערעורו

כמו גם בקשת רשות הערעור - נדחו. ברע"פ 2996/13, רע"פ 4845/13 ורע"פ 6926/13 אשר נדונו במאוחד, נדון עניינם של שלושה נהגים אשר הורשעו בעבירת גרם מוות ברשלנות בהיותם נהגים, האחת לא צייתה לתמרור עצור וגרמה לתאונה ונדונה לשמונה חודשי מאסר בפועל, השני נהג ברכב מסחרי לאחור בלא נקיטת אמצעי זהירות ופגע בהולכת רגל וגרם למותה ונדון לשישה חודשי מאסר בפועל והשלישית נהגה בקטנוע ופגעה בהולך רגל שחצה את הכביש (שלא במעבר חציה), גרמה למותה ונדונה לשמונה חודשי מאסר. ערעוריהם ובקשות רשות הערעור של השלושה - נדחו. מדובר בכל המקרים שפורטו לעיל, במקרים בנסיבות חמורות מהמקרה מושא ערעור זה ובכל מקרה בנסיבות שאינן קלות מאותן נסיבות, ותקופות המאסר באותם מקרים היו קצרות מאשר נגזר על המערער, וזאת גם אם יובאו בחשבון נסיבות אישיות שהובאו בחשבון בחלקם של המקרים.

לאור כך, ולא מבלי התלבטות, ניתן להקל עם המערער ולהעמיד עונש המאסר על 12 חודשי מאסר בפועל. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 5/3/18 עד השעה 10:00 בבית המעצר ניצן.

ניתן היום, ה' שבט תשע"ח, 21 ינואר 2018, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ מהשיבה.

שירלי רנר, שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד